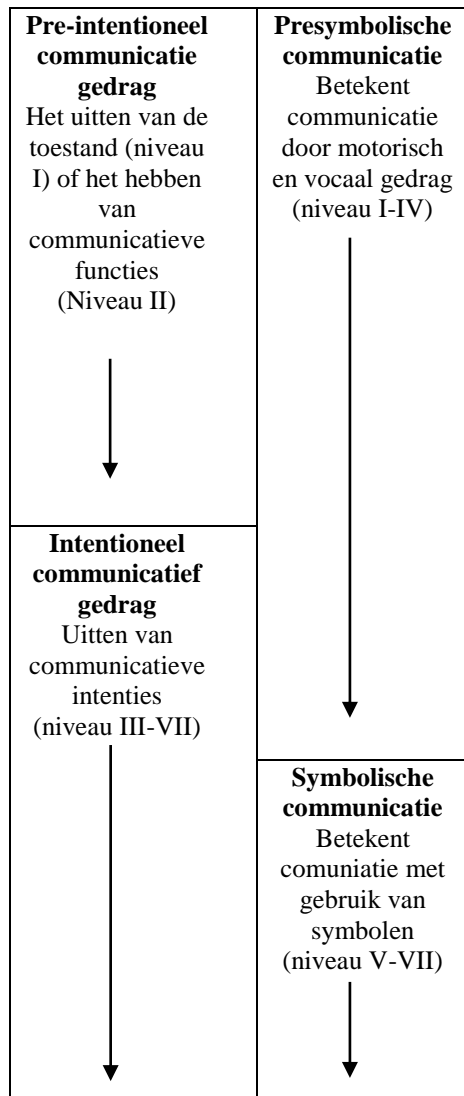

Naam: _____ Datum: _____ / _____ afgenomen door: _____

I Pre-intentioneel gedrag (0-3 mnd.)	WEIGEREN		VERKRIJGEN			SOCIAAL		Type van Symbool Voor niveau V, VI en VII, geef aan welke typen van symbolen gebruikt worden (plaatsjes symbolen, 3-dimensionale symbolen, handgebaren, gesproken symbolen _____ _____								
	(1) Uiten van omgemak	(1) Uiten van gemak					(1) uiten van interesse in andere mensen									
II Intentioneel gedrag (3-8 mnd)	(2) Protestere n	(2) continue actie		(3) verkrijgen van iets of meer van iets			(2) aantrekken, aandacht vragen									
III Ongebruike lijke communica- tie (6-12 mnd.)	(3) Weigeren, Negeren	(4) verzoek naar meer actie	(5) verzoek naar nieuwe actie	(6) verzoek naar meer objecten	(7) verzoek naar nieuwe objecten		(3) vragen naar aandacht	(4) aangeven van genegenhe id								
IV Gebruike lijke communica tie (12-18 mnd.)	Weigeren, Negeren	verzoek naar meer actie	verzoek naar nieuwe actie	verzoek naar meer objecten	verzoek naar nieuwe objecten		vragen naar aandacht	aangeven van genegenhe id	(5) Groeten	(6) aanbieden, delen	(7) Direct aandacht van ander	(8) Beleefd, formeel	(1) Bevestigen, ontkennen	(2) vragen stellen		
V Concrete symbolen (12-24 mnd.)	Weigeren, Negeren	verzoek naar meer actie	verzoek naar nieuwe actie	verzoek naar meer objecten	verzoek naar nieuwe objecten	(8) verzoek afwezige objecten	vragen naar aandacht	aangeven van genegenhe id	Groeten	aanbieden, delen	Direct aandacht van ander	Beleefd, formeel	Bevestigen, ontkennen	vragen stellen	(3) label	
VI Abstracte symbolen (18-24 mnd.)	Weigeren, Negeren	verzoek naar meer actie	verzoek naar nieuwe actie	verzoek naar meer objecten	verzoek naar nieuwe objecten	verzoek afwezige objecten	vragen naar aandacht	aangeven van genegenhe id	Groeten	aanbieden, delen	Direct aandacht van ander	Beleefd, formeel	Bevestigen, ontkennen	vragen stellen	Label	(4) Commen taar
VII Taal (24 mnd. +)	Weigeren, Negeren	verzoek naar meer actie	verzoek naar nieuwe actie	verzoek naar meer objecten	verzoek naar nieuwe objecten	verzoek afwezige objecten	vragen naar aandacht	aangeven van genegenhe id	Groeten	aanbieden, delen	Direct aandacht van ander	Beleefd, formeel	Bevestigen, ontkennen	vragen stellen	Label	Commen taar

De communicatie matrix

De communicatiematrix en een serie van 4 matrices die de vier basis redenen voor communicatie en de 7 niveaus van competentie representeren. De kolommen geven vier basis redenen voor communicatie. De niveaus van competentie zijn onderverdeeld naar het gedrag dat gebruikt wordt voor de communicatie, van pre-intentioneel gedrag tot het gebruik van twee en drie symbolen.

Doormiddel van de matrix kan gezien worden hoever een kind is in de communicatie en wat voor het kind logische stappen zouden zijn om verder te leren met communiceren naar zijn mogelijkheden.

De matrix is bedoeld voor kinderen die ernstige communicatiestoornissen hebben, in inclusief sensorische, lichamelijke en cognitieve stoornissen die het kind kan hebben.

De matrix is niet alleen te gebruiken bij kinderen, maar ook bij volwassenen die op de laagste niveaus van communicatie functioneren. Het kan betekenisvol zijn om het niveau van communicatie van kinderen met verschillende stoornissen te vergelijken met een kind van dezelfde leeftijd dat geen stoornissen heeft.

De matrix bestaat uit twee delen – het boekje en het profiel, die apart zijn opgenomen. Na de introductie volgt een instructie. Daarna staan vier matrices, voor elk van de basis redenen voor communicatie één. Elke matrix bevat een aantal vragen welke voor de matrix beantwoord moeten worden. Na het 'maken' van de vier matrices wordt er een specifiek beeld gegeven over hoe jou kind zich uit.

Na het beantwoorden van de vragen wordt het profiel compleet gemaakt. Het profiel geeft een samenvatting over de eventuele ontwikkeling van de communicatie van het kind.

De vier basisredenen voor communicatie

In de vroegste stadia van communicatie zie je goed wat de basisredenen er zijn om te communiceren met andere mensen. Naarmate we ouder worden wordt onze communicatie meer onnatuurlijk, er ontstaat complexere redenen om te communiceren en we moeten een andere manier van berichtgeving bedenken wat niet doormiddel van de basisredenen gezegd kan worden. De matrix geeft

vier basisredenen voor communicatie aan. Hieronder worden de één voor één beschreven

1. *Het WEIGEREN van iets wat je niet wilt*

Zelfs baby's kunnen al vaak aangeven wanneer ze iets niet leuk vinden. Het kan gaan om honger of pijn of een andere reden waardoor ze zich niet op hun gemak voelen. Naarmate we ouder worden hebben we meer conventionele manieren om iets te weigeren en uit de weg te gaan voordat het aangeboden wordt

2. *Het VERKRIJGEN van iets wat je wilt*

Wanneer we iets aantreffen wat we willen, willen we er meer van hebben of het nog een keer laten gebeuren. Kinderen echter kunnen alleen aangeven dat ze iets leuk vinden als het nu aan de gang is. Later vinden kinderen manieren om aan te geven wat ze graag willen hebben, ook al is het nog niet aangeboden.

3. *Je betrekken in SOCIALE interacties*

Voor veel mensen is sociale interactie erg belangrijk in het leven. De meeste communicatie is er voor bedoeld om een interactie gaande te houden. Kinderen leren van de aandacht/ ontwikkeling zich door de aandacht van andere en leren daardoor snel hoe ze die aandacht aan kunnen trekken. Uiteindelijk leren ze meer beleefde en minder egoïstische manieren om een andere te benaderen.

4. *Het zorgen of zoeken naar INFORMATIE*

Naarmate kinderen ouders worden, hoe meer ze geïnteresseerd raken in de buitenwereld. Ze willen meer van de buitenwereld weten; ze gaan zoeken naar informatie, leren om vragen te formuleren en te beantwoorden en om te zorgen voor informatie. Het gaat vaak om 'ja' en 'nee' vragen, simpele vragen, het labelen van informatie en het geven van commentaar. Vaak gaat het om boodschappen die de ervaringen van het kind moeten weergeven en om symbolen om informatie te manipuleren.

Communicatief gedrag

Naarmate we ouder worden leren we hoe we ons subtieler, meer conventioneeler en sociaal wenselijker moeten uitten. Vroeg communicatief gedrag (early communicative behaviour) bestaan meer uit het maken van geluiden, bewegen en gebaren. Een apparaat met schakelaar kan dan handig zijn voor kinderen met een orthopedische handicap.

Later leren we om symbolen voor communicatie te gebruiken, met behulp van gesproken taal, handbewegingen, geschreven of braille taal, tastbare symbolen (plaatjes symbolen en driedimensionale symbolen), speciale systemen (blissymbolen) of elektrische communicatie middelen dat één van deze symbolensystemen omvat.

De zeven niveau's van communicatieve competentie worden hieronder beschreven.

LEVEL I: PRE-INTENTIONEEL GEDRAG...en de toestand waar ze zich in bevinden

Het gedrag bestaat uit reflectieve en reactieve bewegingen en weinig is doelbewust, maar het gedrag kan gezien worden dat het kind aangeeft hoe het met hem/ haar is. Ouders interpreteren het gedrag vaak in termen interne status zoals honger, pijn en troost.

LEVEL II: INTENTIONEEL GEDRAG... als functie van communicatie

Het gedrag is wel intentioneel, maar zijn niet intentionele communicatief. Dit betekent dan kinderen niet weten dat ze het gedrag van andere kunnen beïnvloeden door hun eigen gedrag. Soms wordt het gedrag wel gezien als een poging tot communicatie, maar dat komt door de interpretatie die de ouders er aan geven. Kinderen maken geen oogcontact om communicatief gedrag bij een volwassene uit te lokken en ze wachten ook niet op een antwoord van een volwassene. Kinderen communiceren direct naar objecten en mensen en gebruiken niet objecten om de aandacht te krijgen van iemand, of iemand gebruiken om het object te krijgen wat ze willen.

LEVEL III: ONCONVENTIONELE COMMUNICATIE...het gebruik van presymbolisch gedrag

Dit is een belangrijke fase: kinderen gebruiken communicatie intentioneel, maar maken gebruik van onconventionele communicatiemiddelen zoals het bewegen van het lichaam, acties op mensen en objecten, het maken van geluiden (vocalisatie). Het gedrag wordt onconventionele genoemd omdat het geen sociaal geaccepteerde betekenis heeft in de wereld van de volwassenen. Ook al is deze manier van communiceren heel erg effectief, later zal het onconventionele gedrag worden vervangen voor meer conventioneel gedrag.

LEVEL IV: CONVENTIONELE COMMUNICATIE... het gebruik van presymbolisch gedrag

Op dit niveau communiceren kinderen intentioneel en met het gebruik van conventionele (of sociaal wenselijke) gebaren en geluiden. Deze conventionele gebaren worden gebruikt tijdens de kindertijd, maar ook tijdens de volwassenheid waar de symbolen vergroten en effectief worden.

Het kind heeft een 'dual orientation'; het kind richt zich tegelijkertijd op de persoon en op het object. Het wordt bewerkstelligd door gebruik te maken van combinaties van gebaren. Kinderen die een visuele handicap hebben ontwikkelen dit gedrag mogelijk niet.

LEVEL V: CONCRETE SYMBOLEN...

Op dit niveau kunnen kinderen iets wat werkelijk bestaat aangeven met symbolen, denkbeeldige bewegingen of objecten. Deze concrete symbolen zijn op twee manieren met de omgeving gerelateerd. Ten eerste is het een 1:1 relatie met naar waar het refereert. Ten tweede ...??

Kinderen met een orthopedische handicap maken gebruik van voelbare gebaren, door het gebruik van een schakelaar of een andere mechanische manier om dingen aan te wijzen, te voelen, er naar te kijken, etc. Bij de meeste kinderen is niveau V niet los te zien van andere niveaus van communicatieve ontwikkeling. Het gaat vaak samen met niveau IV en VI. Bij kinderen waarbij het communiceren met concrete symbolen de enige manier van communicatie is, is niveau V een wel opzicht staand niveau. Bij kinderen met een mildere handicap die moeite hebben met abstracte symbolen kan niveau V een overgangsniveau zijn.

LEVEL VI: ABSTRACTE SYMBOLEN...

Op dit niveau kunnen kinderen iets wat werkelijk bestaat aangeven doormiddel van abstracte symbolen zoals gesproken taal of gebarentaal, braille of geschreven woorden, abstracte grafische symbolen, driedimensionale abstracte symbolen. ...het kind gebruikt de symbolen na elkaar, één tegelijk. Kinderen met ernstige orthopedische handicaps gebruiken de symbolen doormiddel van een schakelaar of een andere mechanische manier zoals aanwijzen, aanraken, aankijken, etc.

LEVEL VII: TAAL....het combineren van symbolen

Kinderen kunnen op dit niveau 2 of 3 symbool combinaties uitten. Ze maken hierbij gebruik van de grammatica en syntax. De betekenis van een zin kan veranderen als je de volgorde van de woorden verandert. Kinderen met ernstige orthopedische handicaps gebruiken de symbolen doormiddel van een schakelaar of een andere mechanische manier zoals aanwijzen, aanraken, aankijken, etc.

Instructies

Data bronnen

Bij het gebruik van een combinatie van observaties, interviews met ouders en/of leraren en de

Scoring

Bij elke matrix begin je met 'stel deze vraag'. Als het antwoord 'ja' is, omcirkel in de tabel daarnaast het gedrag dat uw kind toepast bij de gestelde vraag. Zorg ervoor dat je ze goede antwoorden tabel bij de goede vraag gebruikt. De letter in de kolom 'antwoord hier' corresponderen met de antwoorden bij 'communicatief gedrag'. Kijk alleen naar het gedrag dat het kind zelfstandig maakt (dus zonder hulp van andere) en dat het consistent is (dat het het gedrag is dat het meeste voorkomt) Veel vragen gaat over een intentie die op meerdere niveaus plaats kan vinden. Veel kinderen zitten daarbij in twee of meer niveaus van communicatie tegelijk. Kinderen kunnen dus in het antwoorden op meerde niveaus terecht komen. Bijvoorbeeld bij het vragen naar iets nieuws kan het kind het woord zeggen (niveau VI) je een plaatje aangeven van het object (niveau V) of het aanwijzen en ernaar kijken (niveau IV)

Waar te beginnen..

Begin bij WEIGEREN en werk de schema's verder af (VERKRIJGEN, SOCIAAL EN INFORMATIE). Op elke pagina werk je van vraag 1 tot het einde. Als het kind maar weinig of geen gedrag bij intentionele communicatie, werk dan de eerste vragen van de verschillende pagina's af en stop wanneer je verder dat de mogelijkheden van het kind bent. Als het kind gebruik maakt van symbolen (sprak, plaatjes, symbolen) dan zijn waarschijnlijk niveau I, II en III te laag voor het kind. Het kind is al verder dan deze niveau's van communicatie. Bij deze is het handig om te markeren wat onder het niveau van het kind is.

Het compleet maken van het profiel

Het profiel is een samenvatting van de informatie uit de matrices die u heeft ingevuld. Het geeft je een zicht in de ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden van het kind.

Gebruik een markeerstift om aan te geven waar het kind competent in is. Het kind is competent in het gedrag als het ten minste één gedrag van dat niveau kan.

Als je de matrix voor de tweede keer maakt, gebruik dan een andere markeerstift zodat je snel en gemakkelijk kan zien hoe het kind zich heeft ontwikkeld.

De interpretatie van het profiel

Het profiel omsluit de eerste twee jaar van de ontwikkeling van bij een 'normaal' kind zonder ontwikkelingsstoornissen. Bij kinderen met een ontwikkelingsstoornis kun je dan doormiddel van het profiel kijken welk niveau het kind heeft op het gebied van de communicatie. Het geeft aan waar de communicatieve vaardigheden versterkt moeten worden en of er gaten zijn in de mogelijkheden voor het kind om te kunnen communiceren.

Het gebruik maken van de matrix bij het maken van een interventie

Deze analyse van de ontwikkeling van de communicatie is bedoeld om een interventie op te kunnen zetten voor kinderen die niet goed me kunnen komen.

Leraren kunnen er gelijk doelen uit halen voor het nu, maar ook interventies voor het langere termijn. Voor elk kind zou een algemene interventie gemaakt moeten worden en een specifieke interventie, die voor dat kind geschikt is. Het kind moet op het eigen niveau kunnen blijven communiceren en langzaam aan een niveau hoger gestuurd en getraind moeten worden. Als eerste is het belangrijk om het kind meer competent te maken in het niveau waar het nu in zit. Daarna kan er gekeken worden welke communicatiemethoden het doel gaan worden. Deze keuze zal gemaakt moeten worden met uitgang van de motoriek, de fijne motoriek van het kind, de vocale mogelijkheden en de sensorische mogelijkheden. Ook het cognitieve niveau van het kind is belangrijk voor het begrip van bepaalde symbolen.

Als laatste welke berichten het doel gaan worden;

Niveau	Opvallend gedrag	interventies
I: pre-intentioneel gedrag	Pre-intentioneel of reflexmatig gedrag dat een toestand (honger, huilen) of een object volgens de opvoeder uit.	Betekenisvol gedrag door een hoge responsieve omgeving
II: Intentioneel gedrag	Gedrag is intentioneel, maar is niet intentionele communicatie. Gedrag is bedoeld om het gedrag van de opvoeder te beïnvloeden, als die doelbewust reageert??	Reageren op het potentiële communicatieve gedrag. Het kind leert dat dit een manier is van communicatie
III: Onconventioneel gedrag	Onconventionele gebaren om het gedrag van de opvoeder bewust te beïnvloeden	Onconventionele gebaren in conventionele gebaren veranderen.
IV: Conventioneel gedrag	Onconventionele gebaren om het gedrag van de opvoeder bewust te beïnvloeden. Kind gebruikt 'dual orientation'	1 op 1 overeenkomst tussen symbolen (concreet/ abstract) en verwijzing
V: Concrete symbolen	Een beperkt gebruik van concrete symbolen om iets specifiek dat wezenlijk bestaat aan te geven. 1:1 gesprek tussen symbool en referentie	1 op 1 overeenkomst tussen abstract symbolen en verwijzing
VI: Abstracte symbolen	Een beperkt gebruik van abstracte symbolen om iets specifiek dat wezenlijk bestaat aan te geven. Er wordt één symbool per keer gebruikt.	Uitleg van semantische en syntactische mogelijkheden.
VII: Taal		